

I. Analiza językowo-kulturowa nekrologów z sierpnia 1939r.-wersja robocza

ZOBACZ WYKAZ NEKROLOGÓW, KTÓRY ZNAJDUJE SIĘ NA KOŃCU ARTYKUŁU

Analizie językowej, a także kulturowej poddałam nekrologi, które zostały zamieszczone na łamach warszawskiej prasy (*Czas*¹, *Kurier Warszawski*², *Express Poranny*, *Mały Dziennik 5 groszy*³, *Polska Zbrojna*⁴, *Warszawski Dziennik Narodowy*⁵) w sierpniu 1939r. W analizowanym materiale występują trzy rodzaje ogłoszeń pogrzebowych, do których należą informacje o śmierci i pogrzebie, rocznicy oraz podziękowania.

Analizowane nekrologi przede wszystkim opatrywane były tradycyjnym symbolem religijnym *Ś.P.*

Nadawcy nekrologów identyfikowali osobę zmarłą przede wszystkim pełnym imieniem i nazwiskiem z nierzadkim podaniem drugiego imienia zmarłego: (*Ludwik Władysław Grygołajtys*, *Michał Maria Grek*, *Eugeniusz Paweł Ziółkowski*, *Napoleon Piotr Ressay-Rousseau*), co się we współczesnych anonsach nie zdarza. W niektórych nekrologach mężczyźni nadawcy umieszczali także przydomek, który był dodatkową formą identyfikacji: (*Stanisław Arcisz-Arciszewski*, *Bronisław Gozdawa-Jackowski*, *Jan Krajewski-Kukiel*, *Jerzy Szreniawa-Węgliński*, *Konstanty Ścibor-Marchocki*, *Kazimierz Taczala-Gierkiewicz*).

Do rzadkości było określenie przez nadawców hierarchii rodowej zmarłego: *Michał Wiliński senior*.

---

¹ *Czas*, dziennik informacyjno-polityczny wydawany w latach 1848–1934 w Krakowie, a w latach 1935–39 w Warszawie. Pierwszy numer ukazał się 3 listopada 1848 roku. Pismo było naczelnym organem konserwatystów ("Stańczyków"), redagowanym w II połowie XIX wieku m.in. przez Stanisława Koźmiana i Pawła Popieła. Wokół pisma skupiali się przedstawiciele krakowskiej szkoły historycznej, wśród których szczególnie miejsce zajmował Józef Szujski, drukujący na łamach "Czasu" szkice i eseje.

² *Kurier Warszawski*, polski dziennik związany z Stronnictwem Chrześcijańsko-Narodowym, wydawany w nakładzie 50 tysięcy egzemplarzy, popularny wśród urzędników państwowych i warstwy inteligentnej stolicy.

³ *Mały Dziennik 5 groszy*, gazeta niegdyś bardzo popularna (też ze względu na cenę 5 groszy), wydawana w Niepokalanowie.

⁴ *Polska Zbrojna*, czasopismo (tygodnik) wydawany przez Redakcję Wojskową utworzoną przez Ministerstwo Obrony Narodowej. Jest jednym z najstarszych wydawanych do dnia dzisiejszego polskim czasopismem. Pierwszy numer pisma został wydany w październiku 1921 roku. Gazeta wychodziła jako dziennik i jako półoficjalny organ Ministerstwa Spraw Wojskowych. Była wydawana nieprzerwanie do roku 1950.

⁵ *Warszawski Dziennik Narodowy- Gazeta Warszawska*, pierwsza warszawska gazeta ukazująca się regularnie przez długi okres. Założona po kasacji zakonu jezuitów w 1774r. Gazeta wydawana była pod różnymi nazwami do 1935r. Zakazana przez władze sanacyjne za skrajnie prawicowe poglądy. W 1935r., ukazywała się pod tytułem *Warszawski Dziennik Narodowy* do 1939r.

Sposób identyfikacji nekrologów kobiet sprowadzał się zazwyczaj do podania: imienia, nazwiska rodzowego w l.mn z przyimkiem z np.: *Aniela z Reszków Orlikowska*; imienia i nazwiska męża zakończonego sufiksem dzierżawczym-owa np.: *Helena z Wasilewskich Wacławowa Załuska*, *Helena z Lelowskich Feliksowa Brzozowska*. Przyimek z wskazywał na wspólnotę rodową nazwiska kobiety w formie l. mn. np.: z *Zembiczów Stanisława Jakubowska*, *Helena z Braunów Kierbedziowa*, *Eugenia z Zaorskich Sobiepańska*. Tego rodzaju konstrukcje składniowe należą do archaicznych i nie są stosowane we współczesnych nekrologach zwyczajowych. Nadawcy analizowanych nekrologów rzadko przywoływali łacińską formułę *primo voto*, *secundo voto*: *Maria z Kotylińskich Świeściakowska I-o voto Rozmanitowej*, z *Modelskich I-v. Maria Olszewska II-v. Bogusławska*. W analizowanych nekrologach do rzadkości należało przywołanie więcej niż dwóch imion np.: *Kazimiera*, *Ksawera*, *Anna Skrzyńska*. Do rzadkości należało przywoływanie przez nadawców analizowanych anonsów tytułów arystokratycznych: *Stefanii z hr. Lasockich Kazimierzowej hr. Rzewuskiej*, *Ludwika z Hr. Ostrowskich Hr. Żółtowska*. Nazwiska panięskie były zakończone sufiksem *-ówna* i występowały rzadko: *Basia*, *Buba Buchtówna*. Forma hipokorystyczna użyta została wobec dzieci np: *Szymuś-Tadzio*, *Wiesiulek*, *Basia- Buba*, *Reniutka*, *Dzidziulka*.

Zamieszczano ponadto informacje o rodzicach osób zmarłych: *jedyny ukochany syn Marii ze Stypińskich i ś.p Henryka*, *córka ś.p. Ignacego i ś.p. Konstancji z Dunin-Wąsowiczów*, *właścicielei Dóbr Piaskowice ziemi Łęczyskiej*, *córka Zygmunta-doktora medycyny i Władysławy z Głogowskich*, *ukochana córka Michała i Marii Czartoryskich*, *córka Powstańca 1863 roku..*

W nekrologach kobiet nadawcy zamieszczali także informacje o stanie cywilnym zmarłej: *żona pracownika Banku Zachodniego*, *żona kierownika oddz. II Wydz. Ogrodnicz. Zarządu m.st. W-wy*, *żona przemysłowca*, *wdowa po ś.p. Wacławie Profesorze Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie*, *wdowa po ś.p. Romualdzie*, *adwokacie z Łucka*, *wdowa po inżynierze Edwardzie*, *weteranie Powstania 1863r*, *żona pptk. saperów*, *żona dowódcy pułku*, *wdowa po ziemianinie*, *wdowa po ś.p. Pułkowniku Kazimierzu*, *wdowa po ś.p. Ignacym Sędzi Pokoju*.

Więzy rodzinne i emocjonalne najbliższych z osobą zmarłą były wyrażane w następujących sformułowaniach: *mój drogi mąż i nasz najukochańszy ojciec*, *nasza najdroższa i niezapomniana żona i matka*, *najidealniejszy syn i brat*, *nasza najukochańsza córeczka*.

Istotnym elementem nekrologu były toponimy, które informują o miejscu: **urodzenia:** *urodzony w majątku Rodzinnym Szenderany Negryńce na Besarabii, urodzona w Chruścinku ziemi kutnowskiej, ur. w dobrach rodzinnych Pawlikowice z. Kutnowskiej, urodzona w majątku Bieliki ziemi Piotrkowskiej, urodzony w Przytulii na Podolu 1899r, urodzony dnia 29 maja 1894 roku w Wyganowicach; śmierci:* *zmarła w Grajewie, zmarła w Wysokiej, zginął [...] w Himalajach, zasnął w Panu w Świdrze, zmarł [...] w Sterdyni, zmarła [...] w Niemnie pow. Lidzki.* Osoby zmarłe związane za życia z miejscem urodzenia, zamieszkania określano wyrazem *obywatel: obywatelka m. Płudy, obywatel Podkowy Leśnej, obywatelka ziemi Mińskiej, b. obywatel ziemi ciechanowskiej, b. obywatelka m. Krosna woj. lwowski, obywatel m. Pruszkowa, obywatelka Anina, obywatel m. Włoch* a także *Puławiak*. Określenie *obywatel* związane było ponadto z ziemiańskim pochodzeniem zmarłego: *obywatel ziemski, obywatel ziemski z Podola*. Nadawcy nekrologów zamieszczali także informacje o pochodzeniu i własności materialnej osoby zmarłej: *b. właścicielka majątku Straszkówce, właściciele Dóbr Piaskowice ziemi Łęczyckiej, właścicielka majątku Wysoka pow. grójeckiego, właściciel majątku Czaple na Kujawach, właściciel maj. Hornówek ziemi Lipnowskiej, właściciel dóbr ziemskich Koźniewo Wielkie powiatu pułtuskiego, właściciel Dóbr Markowce, Pilipy i Słobódka na Podolu*. Toponimy ponadto informują o miejscu i okolicznościach śmierci zmarłego: *zginął tragicznie w nurtach Bugu, tragicznie zmarł Kierownik Polskiej Wyprawy w Himalaje*.

Analizowane nekrologi zawierają informacje dotyczące przynależności do organizacji wojskowych: *Beliniak⁶, Dowborczyk⁷, Zarzewiak⁸*.

W badanych nekrologach eksponowano informacje o **wykształceniu:** *inżynier-architekt, absolwent weterynarii U.J.P, b. wychowanek Gimm. im. Władysława IV, b. nauczycielka, dziennikarz, uczeń Gimnazjum im. Jana Zamoyskiego, nauczycielka emerytka przyrodniczka ze stopniem Bakalarza z Uniwersytetu w Genewie, magister praw, leśnik-puławiak, b. wychowanek Politechniki Warszawskiej i Kijowskiej i sprawowanej funkcji:* *porucznik 1-go pułku Artylerii Najcięższej, b. wiceprezes Sądu Apelacyjnego, referent prasowy w delegacji polskiej przy Lidze Narodów, szef gabinetu Wojskowego Prezydenta R. P, prezes Rady Nadzorczej Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych Sp. Akc., prezes Rady Powszechnego Banku Związkowego w Polsce S. A., długoletni członek Warszawskiego Tow. Farmaceutycznego, zastępca Naczelnika Wydziału*

---

⁶ Był to Strzelecki Oddział Kawaleryjski „Beliniak”.

⁷ Żołnierz I Korpusu Polskiego w Rosji pod dowództwem generała Józefa Dowbor-Muśnickiego.

⁸ Od „Zarzewie”- była to Organizacja Młodzieży Niepodległościowej.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, prezes Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich, porucznik ułanów ks. Józefa Poniatowskiego, szef sztabu dywizji piechoty, major artylerii, porucznik pułku Ułanów Podolskich, kapitan-geograf, porucznik, rotmistrz, kapitan-pilot, żołnierz I Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego, żołnierz pułku „Zuchowatych”. Nadawcy ponadto w przeważającej większości analizowanych nekrologów nobilitowali zmarłego poprzez zamieszczanie informacji o nadanych odznaczeniach takich jak: Krzyż Harcerski z czasów walk o Niepodległość Polski, Krzyż Walecznych i Odznaka Narodowego Naczelnego Polskiego Komitetu Wojskowego za formowanie Wojsk Polskich w Rosji; Medal Niepodległości, Medal za Wojnę, Komandoria z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Komandoria z Gwiazdą Orderu Leopolda, Krzyż Obrony Lwowa, Order Virtuti Militari V kl., Złoty Krzyż Zasługi, Polowa Odznaka Pilota, Krzyż Kawalerski fr. Legii Honorowej, Krzyż Komandorski Korony Rumuńskiej, Medal 10-lecia, Medal de la Victorie, Medal Orłąt, Srebrny Krzyż Zasługi, Śląski Krzyż za Waleczność, Krzyż I Brygady za Wierną Służbę, Medal za ratowanie ginących, jubilat 50-letniej pracy zawodowej. Analizowane nekrologi były także punktem odniesienia do wcześniejszych dziejów zmarłego: uczestnik walk o Niepodległość Polski, uczestnik walk o Niepodległość w szeregach Legionu Puławskiego Dywizji Gen. Żeligowskiego i W. P, b. ochotnik wojny bolszewickiej, w czasie wojny 1918-1920 walczył jako rotmistrz 3p. ułanów; w roku 1918 po powrocie do kraju wstąpił do wojska polskiego jako ochotnik do pułku Ułanów Zaniemeńskich. W szeregach tego pułku przeżył całą kampanię bolszewicką w latach 1919-1920.

Osoby zmarłe przedstawiane były przez nadawców nekrologów ze środowiska zawodowego zmarłego pozytywnie np.: *w zmarłym tracimy dobrego żołnierza i kolegę; tracimy szczerego Przyjaciela naszego przedsiębiorstwa i wieloletniego gorliwego towarzysza naszych prac, którego charakter, obowiązkowość i kompetencję ceniliśmy wysoko; pionierka rozumnego postępu, niezależnych przekonań, krzewiła oświatę w tajnym nauczaniu [...] budząc ducha niepodległości [...], gorąca patriotka szczerych postępowo-demokratycznych zasad, człowiek silnego, szlachetnego charakteru.*

Najliczniejszą grupę stanowili zmarli wyznania rzymskokatolickiego, w mniejszym stopniu ewangelicko-augsburskiego i prawosławnego, o czym informują miejsca pochówku. Anonsom osób zmarłych wyznania rzymskokatolickiego towarzyszą informacje o treściach: *opatrzona św. Sakramentami po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami po półrocznej chorobie, po krótkich cierpieniach opatrzona św. Sakramentami, opatrzona Sakramentem Komunii Św.*

Najczęściej pojawiającym się terminem na zawiadomienie o śmierci jest *zmarł (-a)* w mniejszym stopniu wzmocnionym określeniami: *zmarła tragicznie, zmarła nagle*. Określeniem zastępczym śmierci zaliczanym do metafor tamtego świata będącym odwołaniem się do religii związanych z istnieniem życia po śmierci jest *zasnąć* np.: *zasnął (-a) w Bogu, zasnął (-a) w Panu*. Metaforyczne ujęcie śmierci w kategorii przejścia wyrażane jest określeniem *rozstać się* np.: *rozstał się z tym światem*. Eufemistycznym określeniem zaliczającym się do metafory przejścia w analizowanych nekrologach jest czasownik: *odeszła*. Nadawcy anonsów skłaniali się do używania ekspresyjnego i podniosłego języka, który widoczny był w następującym wyrażeniu: *oddał swą prawą duszę Bogu*. Nadawcy śmierć dzieci wyrażali w sformułowaniu: *powiększył grono aniołków*.

Nabożeństwa żałobne odprawiane były z okazji *pogrzebu, rocznicy śmierci, bolesnej rocznicy, tragicznej rocznicy, strasznej rocznicy, (pierwszej, drugiej, trzeciej, czwartej, szóstej, dwunastej), imienin, za spokój duszy, za spokój Jej świetlanej duszy, za spokój Jej czystej duszy, za spokój duszyczki, w 7, 20 miesięcy od śmierci*, a także jako doroczny zwyczaj np: [...] *za poległych i zmarłych Ś.P. Artylerzystów Konnych* (zob. aneks nr. 13)

Formuła finalna analizowanych nekrologów sprowadzała się do określenia stanu emocjonalnego nadawców: *w ciężkim smutku pogrążeni, pozostali w nieutulonym żalu*. Nekrologi ponadto kończą się zazwyczaj wyrażeniem z członem przymiotnikowym: *pogrążeni w głębokim smutku*. Nekrolog również był dogodną formą zawiadomienia bądź też zaproszenia na obrządki pogrzebowe osób związanych ze zmarłym: *na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, przyjaciół, znajomych i życzliwych pamięci, o smutnych tych obrzędach zawiadamiają*. W niektórych anonsach nadawcy informują, że *o dniu pogrzebu nastąpi osobne zawiadomienie, specjalne zawiadomienia rozsyłane nie będą oraz upraszają o nie składaniu kondolencji*.

Analizowane nekrologi podziękowania były kierowane głównie do wszystkich tych osób, które *oddali ostatnią posługę, uczcili pamięć, wyrazili współczucie w tych ciężkich chwilach*.

Nadawcami nekrologów była najbliższa rodzina: *matka, ojciec, żona, mąż, siostra, brat, córka, syn, teść, teściowa, bratowa, szwagier, bratanica, babcia, dziadek, wnuki, synowa, zięciowie, rodzina, starsza córka, bliźsi krewni* oraz instytucje, z którymi zmarły był związany: *Rada i Dyrekcja Powszechnego Banku Związkowego w Polsce S.A, Rada Nadzorcza i Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych Sp. Akc, Rada Nadzorcza Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych R. P, Państwowe Zakłady Lotnicze, Szef, Oficerowie i Urzędnicy Wojskowego Instytutu Naukowo-*

Oświatowego, Dowódca i Korpus Oficerski Warszawskiego Pułku Lotniczego, Zarząd Wydawnictwa „Kurier Poranny”, Dyrekcja Gimnazjum i Współpracowniczeki, Dowódca, Oficerowie, Podoficerowie i Ułani Pułku Ułanów ks. Józefa Poniatowskiego, Dowódca, Oficerowie, Podoficerowie i Strzelcy Mazowieckiego Pułku Piechoty, Dowódca i Korpus Oficerski Pułku Ułanów Podolskich, Dowódca, Oficerowie, Podoficerowie i Kanonierzy Artylerii Przeciwlotniczej, Korpus Oficerski i Korpus Podoficerski Oddziału K.O.P. „Powiśle”. Symptomatyczne dla badanych nekrologów jest archaiczna już dziś konstrukcja dotycząca podpisu nadawców, w której imię kobiety zostało zastąpione imieniem jej męża: *Mieczysławostwo Niklewiczowie, Franciszkowie Krasieńscy.*

W części analizowanych nekrologów nadawcy oddają cześć i hołd zmarłemu w następujących formułach: *Cześć Jego pamięci, Cześć Jej świetlanej pamięci, Cześć pamięci zacnego Człowieka i zasłużonego Obywatela,* które są zdecydowanie częstsze niż w nekrologach okresów późniejszych.

Do rzadkości była zamieszczana przez nadawców informacja o oczekującym środku transportu na pogrzeb: *konie oczekiwać będą w dniu pogrzebu w piątek na st. Jastrzębia, kol. Grójeckiej na pociąg wychodzący z Warszawy o godzinie 7 min 30 rano.*

II. Specyfika prasowych zawiadomień o śmierci z sierpnia 1939r

Obok nekrologów z tzw. „czarnej ramki” „, które były zamieszczane na łamach poddanych analizie publikowanych w sierpniu 1939r gazet ukazywały się inne formy zawiadamiania o śmierci np.: artykuły, depesze prasowe oraz kronika pt: *Z żałobnej karty.*

W „*Kurierze Porannym*” zamieszczane były ponadto zawiadomienia o odbytych pogrzebie, o którym informował nagłówek prasowy o treści: *Wczorajsze pogrzeby w Warszawie.* Publikowano lakoniczne informacje, które zawierały: miejsce pochówku, nazwisko, imię, wiek zmarłego, godzinę i kościół, w którym odbyło się nabożeństwo np.: NA POWĄZKI Pasamońska Lucyna, l. 17, g. 13, kośc. św. Jana; NA BRÓDNO Wytrykowski Władysław, l. 45, g. 13, kośc. św. Floriana, . „*Warszawski Dziennik Narodowy*” przyjął analogiczną formę powiadomienia o śmierci, którą zatytułował: *Zmarli w Warszawie.*

Depesze prasowe z całego świata donosiły o śmierci znanych osób w nagłówkach prasowych np.: *Tajemnicza śmierć bankiera wstrząsnęła wielkimi giełdami Europy* (zob. aneks nr. 24), *zmarł lord Howard of Penrith wybitny dyplomata angielski* (zob. aneks nr. 21). Depesze prasowe zawierały głównie informacje dotyczące okoliczności śmierci znanych osób określając czas śmierci (*ubiegłej nocy*), miejsce śmierci (*na szosie koło Strasburga*), wiek zmarłego, pochodzenie (*syn znanego konstruktora automobilowego*), a także pozycje

społeczną (*dyrektor fabryki samochodów, jeden z najlepszych francuskich kierowców wyścigowych*: zob. też aneks nr. 23). Symptomatyczne były lakoniczne depesze prasowe, w których najważniejszym ich celem było powiadomienie o śmierci zmarłego np.: *zgon pięściarza* (zob. aneks nr. 28), *zgon generała* (zob. aneks 26).

Na łamach publikowanych w sierpniu gazet ukazywały się artykuły o charakterze żałobnym, w których oprócz podstawowej informacji o śmierci osoby zmarłej zawierały rozbudowaną notę biograficzną. Nota przedstawiała życiorys oraz najważniejsze dokonania w środowisku, w którym pracowała osoba zmarła (zob. aneks nr.12, 16, 20).

W kronice zatytułowanej *Z żałobnej karty* zamieszczano ponadto powiadomienia wraz z krótkim opisem pogrzebu, który już się odbył oraz krótką charakterystyką osoby zmarłej (zob. aneks nr. 10, 22).

III. Elementy stałe i elementy zmienne nekrologów z sierpnia 1939r.

A. Elementy stałe nekrologów z sierpnia 1939r.

Do stałych elementów nekrologów z sierpnia należał: symbol religijny Ś†P, część onomastyczna (imię i nazwisko), forma hipokorystyczna wobec imion dzieci, stan cywilny zmarłej, data śmierci i data pogrzebu, określenie *powiększył grono aniołków* stosowane wobec śmierci dziecka, miejsce i godzina nabożeństwa, formuła finalna (*pogrążeni w głębokim smutku*), nadawca –najbliższa rodzina, instytucja.

B. Elementy zmienne nekrologów z sierpnia 1939r.

Do zmiennych elementów nekrologów z sierpnia należała: część onomastyczna(imiona-podwójne, potrójne, przydomek, nazwisko primo voto, secundo voto, hierarchia rodowa-senior,), tytuły arystokratyczne, informacja o rodzicach osób zmarłych, więzy rodzinne z osoba zmarłą, miejsce urodzenia, miejsce i okoliczności śmierci, określenie *obywatel* z miejscem zamieszkania, określenie *obywatel ziemski* związany z posiadanymi dobrami materialnymi, pochodzenie i majątek zmarłego, przynależność do organizacji wojskowych, wykształcenie, sprawowana funkcja, nadane odznaczenia, wcześniejsze dzieje zmarłego dotyczące walki zbrojnej dla kraju, przedstawienie cech charakteru i dokonań zmarłego w środowisku, z którego się wywodził, informacja o opatrzaniu św. Sakramentami zmarłego, ekspresyjne, metaforyczne i eufemistyczne nazywanie śmierci, okazja, dla której nabożeństwo było sprawowane, oddana cześć i pamięć zmarłemu, oczekujący środek transportu na pogrzeb, informacja, że *o dniu pogrzebu nastąpi osobne zawiadomienie, specjalne zawiadomienia rozsyłane nie będą oraz upraszają o nie składaniu kondolencji*.

W formie aneksu do mojej wypowiedzi zamieszczam wybrane nekrologi zamieszczone na łamach prasy z sierpnia 1939r.

1. *Warszawski Dziennik Narodowy* Nr. 216

Dn. 9 sierpnia b.r. jako w dzień Imienin Ś†P ROMANA DMOWSKIEGO odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele parafialnym w Drozdowie o godzinie 10 ½ rano o czym zawiadamiają Mieczysławostwo Niklewiczowie z dziećmi

2. *Warszawski Dziennik Narodowy* Nr. 227

Ś†P WOJCIECH KORFANTY Opatrzony św. Sakramentami zmarł w Warszawie dnia 17 sierpnia o godzinie 4 nad ranem

Nabożeństwo żałobne za spokój Jego duszy odbędzie się w Kościele Zbawiciela w Warszawie w piątek 18 sierpnia o godz. 11-ej rano. Eksportacja zwłok do Katowic nastąpi zaraz po nabożeństwie. O powyższym zawiadamiają pogrążenia w smutku Żona, córki, syn, zięć, wnuczki, wnukowie i rodzina

3. *Kurier Warszawski* Nr. 226

Zgon ś.p. Wojciecha Korfantego (artykuł)

4. *Kurier Warszawski*

Dnia 26 sierpnia r. b. o godz. 10 rano za dusze rodziców moich Ś†P Heleny Amelii Aurelii i Aleksandra małż. VOGHT odprawiona zostanie msza żałobna w kościele Kapucynów (ul. Miodowa), na których zaprasza życzliwych pamięci Zmarłych STARSZA CÓRKA

5. *Kurier Warszawski*

W sobotę, dn. 26 sierpnia 1939r., o godz. 9.30, t.j. w 7 miesięcy od śmierci naszej Kochanej Matki odprawiona zostanie w kościele oo. Kapucynów przy ul. Miodowej msza żałobna za spokój dusz Ś†P FRANCISZKA I MARIII z BOJSKICH małż. POŚNIAK, o czym zawiadamiają CÓRKI, ZIĘCIEWIE I WNUKI

6. *Kurier Warszawski*

Ś†P Kazimiera Ksawery Anna Skrzyńska CÓRKA ZYGMUNTA-DOKTORA MEDYCYNY I WŁADYSŁAWY Z GŁOGOWSKICH, urodzona dn. 27 sierpnia 1860, zmarła dn. 25 sierpnia opatrzona św. Sakramentami, po półrocznej ciężkiej chorobie, NAUCZYCIELKA-EMERYTKA PRZYRODNICZKA ZE STOPNIEM BAKAŁARZA Z UNIWERSTET. W GENEWIE. Pionierka rozumnego postępu, niezależnych przekonań, krzewiła oświatę w tajnym nauczaniu, budząc ducha niepodległości Ojczyzny i sprawiedliwości społecznej. Ubyła z grona bezkompromisowych patriotów, cicho walcząc

przez całe swe życie-jednostka, strzegąca w sobie gorliwie ducha rodzimej kultury od zagłady, jaka mu grozi i dotąd przez konserwatywne przejmowanie obcych mu naleciałości.

Dobra Córka, najlepsza Siostra, gorąca patriotka szczerych postępowo-demokratycznych zasad –odeszła-jak przykład wzoru ze starszego pokolenia –człowieka silnego, szlachetnego charakteru.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kaplicy kościoła ś-go Jakuba, dnia 29 b.m., t.j. we wtorek, o godz. 10-iej rano, po skończeniu, którego nastąpi eksportacja zwłok na cmentarz bródzieński do grobu rodzinnego, o czym zawiadamiają z głębokim smutkiem i żalem

SIOSTRA I BLIŹSZI KREWNI

7. Kurier Warszawski

W rocznicę śmierci dnia 29 sierpnia b.r. (wtorek) o godz. 10 w kościele Zbawiciela zostanie odprawione nabożeństwo żałobne za duszę Ś†P Stanisława Szobera PROF.

UNIWERSTETU J.P, o czym zawiadamiają ŻONA I SYN

8. Kurier Warszawski

Ś†P Antoni Wieniawski Prezes Rady Powszechnego Banku Związkowego w Polsce S. A. zmarł dnia 28 sierpnia 1939r., pozostawiając po sobie najgłębszy żal oraz trwałą pamięć nieocenionego Przewodnika i najszlachetniejszego Towarzysza pracy. RADA I DYREKCJA POWSZECHNEGO BANKU ZWIĄZKOWEGO W POLSCE S.A.

9. Kurier Warszawski

Dnia 2-go września r.b. (sobota), w dniu Imienin Ś†P STEFANII z hr. LASOCKICH Kazimierzowej hr. RZEWUSKIEJ odprawiona zostanie msza św. za Jej duszę w kościele Karmelitów (Krakowskie Przedmieście) o godzinie 10-ej i pół rano, przed wielkim ołtarzem, o czym zawiadamiają SYNOWIE

10. Kurier Poranny

Pogrzeb ś. p Jerzego Dzierzbickiego

Wczoraj w godzinach przedpołudniowych odbył się pogrzeb ś.p red. Jerzego Dzierzbickiego, sprawozdawcy politycznego i parlamentarnego pism polskich.

Ś. p red. Jerzy Dzierzbicki był jednym z najstarszych członków Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich i Klubu Sprawozdawców Parlamentarnych.

Po nabożeństwie w kościele św. Wincentego a Paulo na Bródnie odbyło się oddanie ostatniej posługi zmarłemu dziennikarzowi. W pogrzebie wzięli liczny udział koledzy, dziennikarze i przyjaciele Zmarłego.

11. Kurier Poranny

Z żałobnej karty

Ś.p Bolesław Hensel

Wczoraj zmarł w Warszawie w wieku lat 37 ś.p Bolesław Hensel, redaktor *Expressu Porannego*, wiceprezes Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich. Ś. p Bolesław Hensel urodził się 27 września 1902r. w Moskwie. Tam też początkowo uczęszczał do szkół.

W roku 1918 po powrocie do kraju wstąpił do wojska polskiego jako ochotnik do pułku Ułanów Zaniemeńskich. W szeregach tego pułku przeżył całą kampanię bolszewicką w latach 1919-1920.

Po wyjściu z wojska wstąpił na Politechnikę Warszawską, a następnie na Uniwersytet J. P w Warszawie. W trakcie studiów uniwersyteckich poświęcił się z początkiem r. 1924 zawodowi dziennikarskiemu, pracując najpierw w „*Kurierze Polskim*”, „*Nowym Kurierze Polskim*” i „*Epoce*”, zaś od czerwca 1929r. w wydawnictwach Domu Prasy, a od 1935r jako redaktor „*Expressu Porannego*”. Zmarły piastował godność wiceprezesa Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek 8 b.m. o godz. 11 r. z kościoła św. Karola Boromeusza do grobu rodzinnego na Powązkach.

12. *Kurier Poranny*

Zgon ś. p. Wojciecha Korfantego

Dnia 17 bm. o godz. 4 rano zmarł w Warszawie w wieku lat 66 Wojciech Korfanty. Ś.p Korfanty chorował od dłuższego czasu na wątrobę. Mimo podeszłego wieku poddał się operacji, po której nie udało się jednak utrzymać go przy życiu. Ś.p Wojciech Korfanty był osobistością znaną ze swej działalności już w okresie przed wojennym tak w kraju, jak i za granicą.

*

Wojciech Korfanty urodził się w 1873 roku pod Katowicami. Był synem górnika śląskiego. W 1902r wybrany został do sejmu pruskiego jako pierwszy poseł polski ze Śląska. Mandat ten piastował do roku 1918. W latach 1903-1911 był również członkiem parlamentu niemieckiego, gdzie w mowach swoich występował przeciw niemieckiej polityce wynaradawiania. [...]. W 1923r pełnił krótko funkcję wicepremiera i ministra bez teki w gabinecie Witosa. W r. 1930 znalazł się w twierdzy Brześćcia. Od r. 1935 przebywał w Czechosłowacji [...]. Do ostatnich czasów zajmował się polityką jako wydawca katowickiej „*Polonii*”. Należał do tzw. „frontu Morges”.

Z Wojciechem Korfantym schodzi do grobu postać charakterystyczna dla minionej epoki. Jego zasługi wobec Polski łączyły się z błędami, wynikającymi z niezrozumienia

potrzeb ustrojowych nowoczesnego państwa i nadmiernego przywiązania do przeżytych form politycznych.

*

Eksportacja zwłok ś.p Wojciecha Korfantego nastąpi z Warszawy do Katowic, w dn. 18 bm. po nabożeństwie żałobnym, które odbędzie się o godz. 11 w kościele Zbawiciela. Zwłoki zostaną przewiezione do Katowic karawanem-samochodem.

13. *Polska Zbrojna* Nr 211

W czwartek 3 sierpnia rb., zwyczajem dorocznym odbędzie się w kościele Pułku Szwoleżerów J. P., przy ul. Szwoleżerskiej, o godz. 9.30 nabożeństwo żałobne za poległych i zmarłych, Śp Artilleryzystów Konnych, o czym zawiadamiają Oficerowie, Podoficerowie, i Szeregowi Artylerii Konnej.

Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

14. *Mały Dziennik* 5 groszy

Tydzień Tatrzański w 50 rocznicę śmierci dra Chałubińskiego

W dniach od 13 do 20 sierpnia br. odbędzie się w Zakopanem „Tydzień Tatrzański”, urządzony staraniem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Tydzień ten poświęcony będzie pamięci dra Chałubińskiego, który był właściwym „odkrywcą” Zakopanego i przebywał tu szereg lat, odbywając wycieczki górskie z przewodnikami, którym towarzyszyła zawsze orkiestra góralska. Chałubiński dokonał kilku pierwszych wejść na szczyty tatrzańskie, propagował Zakopane, jako stację górską i letniskową. w bieżącym roku upływa 50-lecie jego śmierci.

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, czcąc pamięć tego wielkiego i zasłużonego dla Tatr człowieka, urządza „Tydzień Tatrzański”, którego program obejmuje: złożenie wieńca na Jego pomniku przy ul. Chałubińskiego, odczyty na temat zasług Chałubińskiego, następnie śladem jego wycieczek przygotowuje się popularne wycieczki w góry z muzyką góralską.

„Tydzień Tatrzański” przewiduje również wycieczki w góry łodziami do Pienin przełomem Dunajca, wycieczki do odzyskanych Tatr Jaworzyńskich i inne.

15. *Mały Dziennik* 5 groszy

Kronika zakopiańska

W dniu Tatr i Zakopanego odprawiono Mszę św. za spokój duszy śp. dr Tytusa Chałubińskiego, odkrywcy Zakopanego. Po przemówieniach nad grobem udano się pochodem pod pomnik przy dźwiękach muzyki Bartusia Obrochty.

16. *Kurier Warszawski* Nr. 214 (artykuł)

Romuald Traugutt († 5. VIII. 1864) – Siedemdziesiąt pięć lat temu, 5 sierpnia 1864 roku, o świcie, który tego bezsłonecznego dnia niechętnie przedzierał się przez zasłone chmur, na stokach Cytadeli, o parę staj od Wisły, zginął na szubienicy dyktator Romuald Traugutt. [...]

17. *Kurier Warszawski* Nr. 212

Ś†P August Deloff przemysłowiec zmarł nagle w Gdańsku dnia 25-go lipca 1939r. O dniu pogrzebu w Warszawie nastąpią oddzielne zawiadomienia.

18. *Kurier Warszawski*

Ś†P Kazimierz Zbysław administrator Dóbr Sterdyń urodzony dnia 29 maja 1894 roku w Wyganowicach, opatrzoney św. Sakramentami zmarł dnia 1 sierpnia 1939 roku w Sterdyni. Nabożeństwo żałobne odbędzie się dnia 2-go w środę i 3-go w czwartek b.m w Sterdyni.

FRANCISZKOWIE KRASIŃSCY

O dniu pogrzebu nastąpi oddzielne zawiadomienie

19. *Kurier Warszawski*

Dnia 7-go sierpnia r..b o godz. 9-ej i pół rano, odbędzie się msza św. żałobna przed wielkim ołtarzem w kościele o.o. Karmelitów na Krakowskim Przedmieściu, za Zmarłych Ś†P
ROZNOŚCIELI KURIERA WARSZAWSKIEGO.

20. Za spokój Jasnych Duszynek zgasłych Słonecznych Promyków Ś†P Reniutki i Dzidziulki Kołodziejskich w drugą straszną rocznicę w sobotę dn. 12. VIII b. r, zostanie odprawiona msza św. w kościele ś-go Krzyża w kaplicy Matki Boskiej o godz.10-ej
RODZICE

20. *Czas* Nr. 219 (artykuł)

Zgon redaktora „Gazety Lwowskiej”

Dnia 8 sierpnia r. b zmarł w Tczewie ś. p Aleksander Wareński redaktor „Gazety Lwowskiej”.

Ś. p red A. Wareński urodził się 4.12.1894 w Tarnowie, ukończył tam w 1914 gimnazjum, a następnie w latach 1919-23 studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W latach 1914 do 1918 służył w 1 Br. Legionów Polskich, następnie był internowany w obozie na Węgrzech w Bustykanie. W roku 1920 służył w 202 p. kawalerii i prowadził poza tym prace polityczne na Górnym Śląsku.

Odnaczony Krzyżem Zasługi, posiadał również odznakę więźniów politycznych i odznakę za wierną służbę.

Przed przejściem do dziennikarstwa ś.p A. Wareński pracował na polu pedagogicznym i spółdzielczym.

21. *Czas* Nr. 213

Zmarł lord Howard of Penrith wybitny dyplomata angielski

LONDYN, 3.8.

W posiadłości swej w hrabstwie Ssusex zmarł w wieku lat 75 b. ambasador lord Howard of Penrith, jeden z wybitniejszych dyptomatów angielskich starszego pokolenia. Był on bardziej znany jako sir Esme Howard, gdyż nosił to nazwisko przed otrzymaniem godności para Anglii.

Lord Howard wchodził w skład delegacji angielskiej na kongres pokojowy, a następnie był przez długie lata ambasadorem w Madrycie i Waszyngtonie.

Lord Howard of Penrith był członkiem pierwszej po domu panującym rodziny książęcej Anglii, której szef nosi tytuł księcia Norfolk, pierwszego para i księcia Anglii.

Zmarły ambasador był żonaty z donną Izabellą Giustiniani Bandini ze znanej włoskiej rodziny książęcej.

22. *Kurier Poranny*

Z żałobnej karty

Pogrzeb ś. p. W. Korfantego

KATOWICE, 20.8.-PAT.-Dziś odbył się pogrzeb ś.p. Wojciecha Korfantego przy udziale duchowieństwa z ks. biskupem Adamskim na czele, przyjaciół politycznych zmarłego, przedstawicieli szeregu organizacji i stowarzyszeń oraz publiczności.

Po odprawieniu w kościele św. Piotra i Pawła egzekwie i wygłoszeniu przemówień przez ks. Adamskiego, ruszył ulicami miasta kondukt żałobny.

Przed płytą Nieznanego Powstańca i przed gmachem wydawnictwa „Polonia”, którego zmarły był założycielem, uczczono pamięć ś. p W. Korfantego chwilą milczenia.

Trumnę ze zwłokami zmarłego złożono w grobowcu rodzinnym.

23. *Warszawski Dziennik Narodowy* Nr. 222

Tragiczna śmierć syna Bugattiego

PARYŻ (ATE.) Podczas próby nowego typu samochodu wyścigowego zabił się ubiegłej nocy Jan Bugatti, 27-letni syn znanego konstruktora automobilowego Ettore Bugatti z Molsbeim w Alzacji. Katastrofa nastąpiła na szosie koło Strasburga. Jadąc w tempie ponad 200 km. na godz. Samochód Bugattiego potracił rowerzystę, wskutek czego kierowca stracił panowanie nad maszyną i poniósł śmierć w spowodowanej w ten sposób katastrofie.

Jan Bugatti uważany był za jednego z najlepszych francuskich kierowców wyścigowych. Od dwóch lat był dyrektorem fabryki samochodów należącej do ojca.

24. *Mały Dziennik 5 groszy* Nr. 221

Tajemnicza śmierć bankiera wstrząsnęła wielkimi giełdami Europy

HAGA 12.8. Znany w świecie finansowym bankier Mannheimer zmarł w tajemniczych okolicznościach. Stał on na czele znanego ze swych transakcji międzynarodowych banku „Mendelssohn et Co” w Amsterdamie, który ogłosił niewypłacalność. W bankructwie tym poszkodowanych jest szereg poważnych banków holenderskich.

Zwłoki Mannheimera pochowane zostały wczoraj wieczorem w prowizorycznym grobowcu na cmentarzu Vaueresson w Wersalu.

25. *Kurier Poranny*

Z żałobnej karty

Ś.p. red. Alfred Uznański

BERN 14.8 –PAT.-13 bm. zmarł w Bernie, przeżywszy lat 55 ś.p Alfred Uznański, długoletni korespondent P.A.T. przy Lidze Narodów, a ostatnio w Bernie.

*

Ś.p Alfred Uznański w czasie wojny 1918-1920r. walczył jako rotmistrz 3p . ułanów i został czterokrotnie odznaczony krzyżem walecznych. Zajmował przez szereg lat stanowisko referenta prasowego w delegacji polskiej przy Lidze Narodów, a ostatnio był referentem prasowym poselstwa R.P. w Bernie. Za prace zawodową był odznaczony srebrnym krzyżem zasługi.

Ś.p A. Uznański odznaczał się w pracy dziennikarskiej dużym obiektywizmem i bystrością sądu, zasilając całą prasę polską przez szereg lat cennym materiałem informacyjnym z terenu swego działania.

26. *Warszawski Dziennik Narodowy* Nr. 227

Zgon generała

POZNAŃ (PAT) W Poznaniu zmarł w 75-ym roku życia śp. Antoni Unrug emerytowany tytularny generał brygady W.P.

27. *Czas*

Z żałobnej karty

W Krakowie zmarł opatrzony św. Sakramentami, przeżywszy lat 70, śp. Antoni Marciniak, emeryt Gazowni Miejskiej. Zmarły urodził się w Janowie Podlaskim. Walcząc o wiarę ojców – pochodził z rodziny unickiej – musiał uchodzić przed prześladowcą rosyjskim, zmieniając przy tym nazwisko z Marcinkowskiego na Marciniak. Przez szereg długich lat bierze udział w życiu organizacyjnym pracowników gazowni, którego był jednym z nestorów.

Pogrzeb śp. Antoniego Marciniaka odbędzie się jutro, w piątek, kaplicy na cmentarz rakowicki.

28. *Warszawski Dziennik Narodowy* Nr. 227

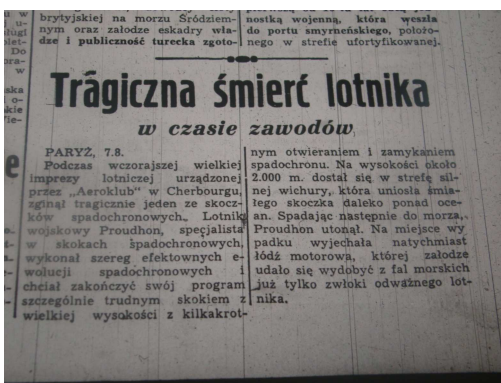
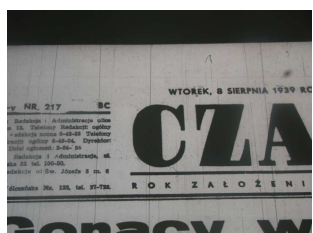
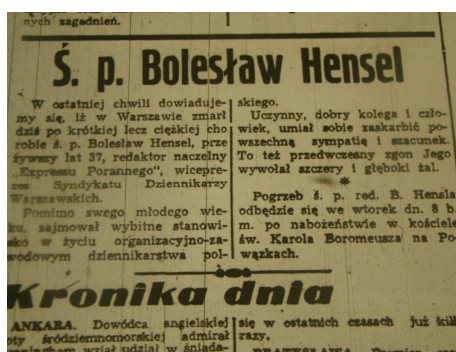
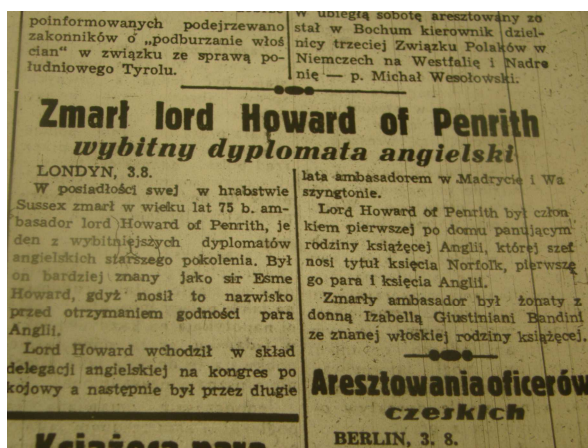
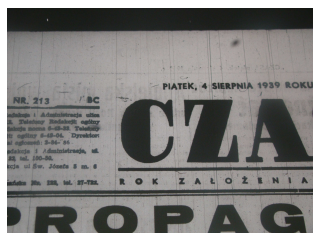
Zgon pięściarza warszawskiego

We czwartek 17 bm. zginął w wypadku samochodowym w Warszawie znany bokser stołeczny Orkanu, śp. Majchrzak.

29. *Mały Dziennik* 5 groszy Nr. 221

9 osób zginęło w katastrofie „latającej twierdzy”

LANGLEY FIELD (Stan Wirginia) 12.8. (Spec. obsł. tel.). Samolot typu nowo wyprodukowanych w Stanach Zjednoczonych tzw. „latających twierdz” uległ dziś rano katastrofie, w której całą załogę składającą się z 9 osób zginęła na miejscu. Samolot wystartował do lotu ćwiczebnego, a w dwie minuty po starcie z niewiadomego powodu spadł na ziemię. W chwili upadku eksplodowała benzyna w tankach i cały samolot stanął w płomieniach, tak, że nikt z członków załogi nie uratował się.

Prace u Komunistów
francuskich w Polsce
Bracia chłopci! Dnia 15 sierpnia

Pogrzeb ś. p. red. B. Hensla

We wtorek przed południem liczne grono kolegów, współpracowników, przedstawicieli życia artystycznego odprowadziło zwłoki śp. Bolesława Hensla, redaktora „Expressu Porannego” na miejsce wiecznego spoczynku.

Podczas nabożeństwa żałobnego w kościele na Powązkach pięknie żałobne wykonał artyści opery.

Nad otwartą mogiłą wygłosili przemówienia pożegnalne podnosząc zasługi i wyjątkowe zalety charakteru przedwcześnie zmarłego publicysty red. H. Butkiewicz, prezes Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich, red. J. Wiewióński, w imieniu współpracowników, red. W. Borowy oraz w imieniu pracowników technicznych „Domu Prasy” p. Szukalski.

Ś. p. Bolesław Hensel spoczął w grobie rodzinnym na Powązkach. Złożono liczne bardzo wieńce.

Próbka propagandy w G

Organ gdańskiego „Frontu Prac” („Danziger Arbeitsfront“)

pow. Radzymińskiego
kwaterów z r. 1920
jąca do gremialnego udziału
dzie dn. 15 sierpnia

№ 225

pokoju Bliskim Wschodzie

(Dalszy ciąg ze str. 1-6j)

agencji ze strony innego państwa bałkańskiego. Do tej chwili układ dochodził pakt z Saadabadi, który daje Turcji stać powiększone wódek nie-zaawanskiej państwu mahometańskim w Azji, dochodzi układ z

sowieckich przypuściło atak na baginety, który jednak został odparty. Oddziały sowieckie pozostawiły 80 trupów.

dzie przypadku w udziale turcji. Te ostatnie łączy z Grecją jeszcze dodatkowy układ sojusznicy przewidyjący wzajemną pomoc nie tylko na wypadek

Jan Krajewski-Kukiel

b. wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Zmarł w Panu, po krótkich a ciężkich cierpieniach, w Świdrze dnia 15 sierpnia b. r., opatrzony Ś.Ś. Sakramentami, przeżywszy lat 67, o czym zawiadamiają po-
grążeni w głębokim smutku

Zona, córka, syn, zięć i rodzina

O dniu pogrzebu nastąpi osobne zawiadomienie.
Specjalne zawiadomienia rozsyłane nie będą.

Forma prawna „gentleman agreement“

№ 228

Wroczyści 15-go sierpnia w Warszawie

W Warszawie obchodzili wroczyści. Po zakończeniu na placu Krakowskim odbyła się deflata oddziałów walczących, gen. R. P. W. i harcerzy, która przejęli em. Krak. Północni i prezydent miasta Sierzyński.

Po deflacie oddziały wojskowa przemarszowały słoniem miasta na plac Marszałka Piłsudskiego, ufa, widać się frontem do grobu N. m. Z. Z. Z. Przy trybuna skrytce gmachu statku głównego i stałoby się pomyślnie

Agencja Havasa donosi z tymu, że tekst projektu ustawy o przedsięwzięcia ludności niemieckiej z prowincji wysoka Adyga, został zmieniony. Nowy tekst, który komisja senacka będą b-

Zgon wicekanclerza b. Austrii

WIEDEŃ, 15. 8.
Na zamku Rottenstein zmarł były wicekanclerz przy rządzie Schuschniga, gen. Ludwik Hul Gert.

Po Cisie płyną już tratwy

BUDAPESZT, 15. 8.

Armia przysta

LONDYN, 1
Dziś został
Kongres Arm
ma dokonane

PIĄTEK, 18 SIERPNIA 1939 ROKU

CZA

ROK ZAŁOŻENIA

obójstwo niemied

Zgon Wojciecha Korfatego

Ubiegłej nocy nad ranem zmarł w Warszawie Wojciech Korfanty. Śmierć nastąpiła wskutek nowotworu złośliwego na wątrobie. Zabieg operacyjny, któremu poddał się 4. p. W. Korfanty przed kilku dniami, był niestety, bezcelowy. Lekarzom nie udało się zapobiec katastrofie.

Stan chorego, o czym informowaliśmy naszych czytelników od kilku już dni uważany był za beznadziejny. Przy łóżu chorego czuwała żona, córki i syn. Zyciorys wybitnego działacza społecznego i politycznego podajemy na str. 4.

W piątek, 18 bm. o godz. 11-jej odbędzie się za spójny duszy śp. W. Korfatego nabożeństwo żałobne w kościele Zbawiciela w Warszawie, po czym nastąpi ek-

sportacja zwłok do Katowic. — Dzień pogrzebu nie jest jeszcze ustalony

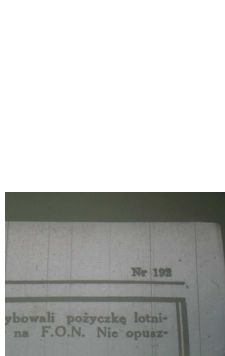
szalka Pilsudskiego skierowal sie na cmentarz. Wokół grobowca rodzinnego w kiel...

Staly hold harcererek bohaterowi braslawszczyzny

W miejscowosci Ikaż na Braslaw szczylinie znajduje sie grob ka. Michała Buklarewicz, bohatera i przy wodcy powstania tamtejszej ludności w 1919 r. przeciw bolszewikom. Obowiązującemu harcerzki jedyniej z dziewczyn warszawskich zorganizowały razem z harcerzami z Kielc i z Warszawy uroczystosc ku czci zapomnianego bohatera.

Program uroczystosci zawieral: zlozenie holdu na grobie poległego bohatera i wielkie ognisko dla całej wsi, na którym odbylo sie Przyszreczenie kilku harcerzy, oraz wygloszenie szereg przemowien. Bardzo wzruszającym momentem uroczystosci byly wspomnienia jednego z uczestnikow przykladnia, który podzielim sie nimi ze sluchaczami. Harcerwie pieśni zakonczyly piekną uroczystosc, która oddaj, jak powiedzial miejscowy przedstawiciel wladz, ma być jako tradycja przekazywana obowiąującym drużynom harcerzekin.

POLSKA ZBROJNA SIERPIEN 1939R

Jędrus Skowronski

Imni data 8 lipca 1910 roku w miejscowości...

STANISŁAW WESOŁOWSKI

Instruktor modułarskiej lotniczego Okręgu L.O.P.P. m. st. Warszawy, pilot, instruktor sportu sportowców w woj. odznaczony srebrnym Krzyżem Zasługi!

urodzony 7.V.1913 r. zmarł w Zgierzu dnia 9.VIII rb.

Wyprowadzenie zwłok po nabożeństwie z kościoła św. Józefa na cmentarzu Powązkowym na Powązkach odbędzie się 13 lipca rb. o godzinie 10. O czym zawiadamia

Zarząd i pracownicy Okręgu L.O.P.P. m. st. Warszawy

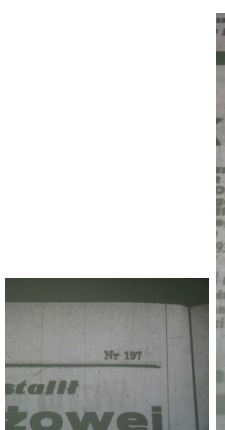
W dniu 13 VII rb. o godz. 9 jako w dziesiątą rocznicę bohaterskiej śmierci

LUDWIKA IDZIKOWSKIEGO

majora pilota

odbędzie się w kościele Garnizonowym w Warszawie msza święta, na którą zapraszają

Dowódca, Oficerowie i Podoficerowie Warszawskiego Pułku Lotniczego

Z żalobnej karty

Sp. ppłk. s.s. Michał Stepek

W Grodnie zmarł Michał Stepek, pułkownik Armii Polskiej i oddział grodzki do wojska w a. a. samodzielnie wyjechał do gołębego sąsiedztwa mającego w Grodnie, śmierć zabrała człowieka niepospolitych sił charakteru, wielkiej energii i to w chwili, gdy wojenna najbardziej takich właśnie ludzi potrzebuje.

W 1918 r. przechodził s wojska austriackiego, jako ochotnik do wojska polskiego w stopniu porucznika. Przynależność nastąpiła do grupy artylerii, następnie w obwodzie Łowicza, pod Chyrowem, Przemysłem. Następnie jako dowódca grupy artylerii walczącej przeciw bolszewikom.

Po zakończeniu wojny przydzielony do pułku artylerii górskiej, następnie do pułku art. polowej w charakterze zastępcy dowódcy pułku, w czasie obrotu i w czasie podjazdnych oraz w czasie przedostatnich. Wobec tego stał się strażnikiem, spowodowanego obrotu po...

MICHAŁ SIKORSKI

Podpułkownik w st. sp.

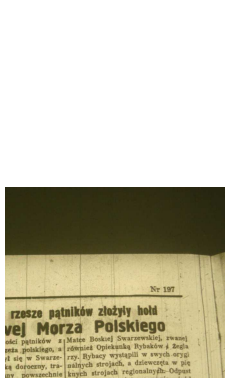
Współpracownik Instytutu Technicznego Uszkodzenia, s. Dowódca Drużyny s. Pral, Oficer s. II Korpusu W.P., C.W.A. i s. Drużyny Strzelców Gwardii Z Litewskiego na Wschodzie, Kawaler Krzyża Wirtuti Militari, Polakowie Świątobliwi, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych i innych

po krótkich cierpieniach zmarł dnia 16 lipca 1939 r. przetrzywszy lat 56.

Nabożeństwo żalobne odbędzie się w kościele Garnizonowym przy ul. Długiej dnia 19 lipca, w środę o godzinie 9 rano, po skończonym nabożeństwie nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz Powązkowski do grobu rodzinnego

O czym zawiadamia

Rodzina

Przesze pątników złożyli hold woj. Morza Polskiego

Wieloletni pątnik i wieloletni uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, w czasie wojny polsko-bolszewickiej, w czasie wojny polsko-bolszewickiej, w czasie wojny polsko-bolszewickiej...

Sp. Stanisław Zalewski

Jak donosiliśmy wczoraj w Warszawie zmarł jeden z najwybitniejszych publicystów dziennikarzy Stanisław Zalewski.

Sp. Stanisław Zalewski należał do najruchliwszych działaczy na polu politycznym i społecznym. Rozpoczął swą karierę w służbie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, uczestnicząc w pracach delegacji polskiej w Wersalu, a po tym w Rydze. Mianowany zastępcą generalnego komisarza Republiki w Gdańsku pełnił swe obowiązki aż do 1928 r., kiedy został wybrany posłem do Sejmu.

Sp. Zalewski oddawał wszystkie swe wolne od obowiązków społecznych chwile, pracy publicystycznej i dziennikarskiej, brał czynny udział w dziennikarskim ruchu organizacyjnym.

Wydział wykonawczy Związku Dziennikarzy wystosował do wdowy po sp. Stanisławie Zalewskim następującą depezę:

„Aż do śmierci z Panią w jej bólu po stracie sp. Stanisława, drogiego kolegi i wielce szanowanego członka wydziału wykonawczego Związku Dziennikarzy, byłego sekretarza generalnego, wiceprzewodniczącego dowódzcy Federacji Dziennikarzy, prosimy się o przyjęcie wyrazów naszego szczerego współczucia i prawdziwego żalu”.

Asystent uniwersytetu Poznańskiego zginął

ZASŁAWSKIEMU
 porucznikowi
 tę drogą składamy serdeczne „Doę zapłat”
 Matka i Rodzeństwo

---

†

Józef Stanisław JUNAŚ - KURYŁOWICZ
 major W.P., Komendant Poboru Huszarskich Lwów - Pol-
 skich, Druż. Inżynierskich i Szeregowy Łow. Pol., Strażnik Lwów-
 ska, Inżynier oddziału Urzęd. Miast, odznaczony Krzy-
 żem Niepodległości, Krzyżem Walecznych 2-klasowym,
 Krzyżem Zasługi i innymi odznaczeniami
 po długich i ciężkich cierpieniach, zaprzeczony św. Sakramentem,
 zmarł dnia 15 lipca 1939 r. we Lwowie. Obrządek pogrzebowy odby-
 dzie się w plebanii dnia 21 lipca br. o godzinie 12-4 z kazy 55.
 KLASYK przy kościele Garnizonowym ul. Lysakowicza 9 na
 cmentarzu Obrońców Lwowa, na który to obrządek zapraszają Krew-
 nych, Przyjaciół i Kolegów Zmarłego w nielutulym żalu i smutku
 pozostałi **ŻONA I SYN**
 Nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Zmarłego odprawiona zo-
 stanie w sobotę dnia 22 lipca br. o godzinie 9-ej rano w kościele
 OO. Jezuistów

Nr 200

Noskowskiego
 i pedagoga

†

Bohdan PRZEORSKI
 Doktor medycyny
 b. lekarz C.P.L. i Szpitala Okr. im. Marszał-
 ka Piłsudskiego i lekarz Ubezpieczalni
 Społecznej w Warszawie

opatrzoney św. Sakramentami, po ciężkich cierpieniach
 zmarł w Bogu dnia 13 lipca 1939 r. przeżywszy lat 74
 Nabożeństwo żałobne w kościele św. Karola Bo-
 romieusza, na Powązkach, odbędzie się dnia 26 bm. w
 środę, o godzinie 10 rano, wyprowadzenie zwłok zaraz
 po skończonym nabożeństwie na cmentarz Powązko-
 wski do grobu rodzinnego
 O czym zawiadamiamy krewnych, przyjaciół, kole-
 gów i znajomych, pogrążeni w głębokim smutku:
Żona, córka, syn, synowa, zięć, wnuczka i rodzina

Nr 206

wojennej

†

Sp. pptk. Kazimierz Miętka

Z szeregu Korpusu Kontrolerów u-
 był dnia 19 czerwca r. podpułkowi-
 nik Kazimierz Miętka, nasz przyjaciel
 spraw budowlanych. Śmierć jego
 wzorowego oficera to obraz przy-
 cisków, który podczas wojny światowej
 wziął udział w walkach i odznaczony
 pracował dla Polski i do niej przez
 zasiadki drutów kolczastych był.
 Podczas w czasie krótkowojny, uczest-
 nik wojny światowej, ranny dwo-
 krotnie na froncie, dostaje się w cze-
 wcu 1915 do niewoli rosyjskiej. Prze-
 trząsnął z jednego obozu koncentracyj-
 nego do drugiego (Riżan, Kostro-
 ma, Jelka) rozprawy w Bolchozie,
 guberni orłowskiej przy konspiracy-
 jnym wspólnie z szeregiem obo-
 rów - jeńców Polaków (Piłnicki,
 Piłkiewicz, Turkowski, Benedykt,
 Teodor, Szoląg, Kłobucki). Zim ro-
 ku 1917 na rozkaz władz POW uchwa-
 lona z towarzyszami do Moskwy i tam
 jako członek „Zw. Piłsudczyków” w
 nader trudnych warunkach prace
 pod komendą obywatela Niekolskiego
 Kukurowskiego. Jako emisariusz
 POW prowadzi akcję werbunkową
 na terenie Rosji centralnej, spełnia-
 jąc powierzone zadania niejednokrot-
 nie z narazaniem życia. Trzykrotnie
 aresztowany przy wzbnowaniu odbo-
 tników do II Korpusu Wschodniego,
 osadzony w więzieniu, ratuje się u-
 chwytnością od czekającej go niechybnie
 kary śmierci. Po nieudanych próbach
 udało się na Mirman, górę w Woł-
 gach cały transport Polaków zostaje
 przychwycony, zmienia kierunek dro-
 gi do Polski i przedostaje się na
 Ukrainę przez bolszewickie i niemie-
 ckie placówki dociera szczęśliwie do
 Zbrasławia nad Bugiem, skąd przez si-
 lnie polskie dotarł do Krakowa, w
 wolnej już ojczyźnie, melduje się do
 wojska polskiego.
 Powołany następnie jako jeden z
 pierwszych do służby w kontrolach
 szkodliwych wzrostu oficera kontrol-
 nera, bez kompromisów dla siebie i
 innych. W pracy nie zna wycofania,
 nie szczędzi swych sił i ner-
 gii. Gdy więc, powołany cho-
 róbą, spowodowaną przesyłnymi tru-
 dami i walką, zwie się jeszcze du-
 chem do służby, ciało strudzone nie
 ga i w silie wieku odchodzi z poste-
 runku czynnej służby na własny już
 spól, porzucając po sobie serdecz-
 ny żal przelotnych i kolegów.
 Sp. pptk. Miętka był odznaczony:
 krzyżem Niepodległości, dwukrotnie
 krzyżem walecznych, złotym krzyżem
 zasługi, medalem Internacjonalis i sze-
 regiem medal pamiątkowych.
Cześć Jego pamięci!

P. R. Klimek 10 k.
P. Makar Śniakiewicz

Junacy
 Do naszej redakcji ogła-
 sów w latach p. w. w.
 służyć z przemocą na
 komp. 80 zł, od 1 - 31
 16 z 44 gr.
 Wśród tysięcy datków
 jenie wojska, szczególnie
 i datka wspaniałej przy-
 stwa - są dary młodzie-
 tej młodzieży, która w d-
Ofiary
 Pułkownik dypl. An-
 rował w dniu 22 bm. na
 chną w Grobce na W-
 110 22, złożoną na jego
 ców i urzędów Dep-
 choty. Sokoła w Grob-
Wewnętrzny
 Nasz lotnicy mimo
 gody nie próżnują. C-
 Łódźki zorganizowały
 woty dla sierot i
 rzech uczestniczyło
 dy odbyły się 22-3
 ich zostały się: 18
 terenie, próba opu-

Nr 205

Jo de Janeiro
 blęgu wycieczki, jak warun-
 w jakich się odbyła.
 wracająca wycieczka czekały

Rynek pieniężny

WARSZAWA, dnia 22 lipca

DEWLET. Amerykański 3%, 10/100	1 i 1/2
Brytyjski 3.5%, 10/100	1 1/2
Niemiecki 3.5%, 10/100	1 1/2
Radykalny 3.5%, 10/100	1 1/2
Francuski 3.5%, 10/100	1 1/2
Szwajcarski 3.5%, 10/100	1 1/2
Austrijski 3.5%, 10/100	1 1/2
Włoski 3.5%, 10/100	1 1/2
Belgijski 3.5%, 10/100	1 1/2
Hiszpański 3.5%, 10/100	1 1/2
Portugalski 3.5%, 10/100	1 1/2
Polski 3.5%, 10/100	1 1/2

†

JAN ORŁOWSKI
 Pułkownik mł. s.p. b. Szef Artysty i U-
 mięrojenia O.K. BRANNO NIE
 po długich i ciężkich cierpieniach zmarł w Bogu dnia 21 lipca
 w Warszawie w szpitalu wojskowym
 Zwolní preawizowane do Brzozi 1/3 i tam po odprawieniu
 modłów żałobnych podał dnia 22 lipca na cmentarzu wojno-
 wym Pogrzeb w głębokim smutku po utracie nieodzownego
 i Kochanego i Dowodcy i Przyjaciela - zawiadamiamy o powyższym
 k. Oskarżona Sędziowa Art. i Mat. O.K. Brann 1/3

WARSZAWA. Dziś w 12.30 odbędzie się...
 Warszawa, dnia 12.08.1939 r. (czwartek).
 W Warszawie, dnia 12.08.1939 r. (czwartek).
 Warszawa, dnia 12.08.1939 r. (czwartek).

†

Aleksander STRZELECKI

major Korpusu Kontrolerów

odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem za Wojsko, Medalem Dziesięciolecia Niepodległości, Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, Pochodzący Polakich Drużyn Strzeleckich i Członek Stowarzyszenia Uczestników Ruchu Niepodległościowego „Zarzewie”

opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 26 lipca 1939 r. przetrwały lat 46 w Otwoku

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Józefa (przy cmentarzu wójkowskim) na Powązkach w dniu 28 lipca br. o godz. 9.30, po czym nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz wójkowy.

Szef, Oficerowie i Urzędnicy Korpusu Kontrolerów

Nr 207

nauk polityczny

Złamanie napora gerontopii centralnej. Baltyk

Z ŻAŁOBNIEJ KARTY

Sp. mjr. Józef Juhas-Kuryłowicz

Przetrwał się szeregach szeregów Komendanta. Nie ma dnia, żeby w prasie nie ukazał się nekrolog, iż nowo jeden z nich odszedł na wieczną służbę. Odszedł w pełni sili i wieku, bo od lat 40 do 50, a jednak tak staro do doświadczenia, tak staro w najpiękniejszej przeszłości walki o niepodległość. Cóż z tego, że każdy jest czuły i że się do życia, twierdzi się do dobrej służby dla wolnej ojczyzny, staje w wyroku pracy jakby w przetrwaniu swego bliźniego. Nie stały się stercze ciężką dla ojczyzny służbą, ciało okryte bliznami — głębie. Skupiając się coraz bliżej, następnym Komendanta i oddział nie miał miedzy się ktoś na wiecną służbę.

W dniu 18.7 odszedł szewca na zawsze jeden z pierwszych żołnierzy i Brygady VI batalionu major Józef Juhas - Kuryłowicz. Odszedł doby żołnierz i dobry człowiek. Czysty, piękny charakter. Będzie uczniami II gimnazjum w Piotrowie, uczą się w szeregach Związku Strzeleckiego i prawię przez trzy lata pracuje tam osłabnie, przysposabiając się do przyszłej walki o niepodległość. W chwili mobilizacji 1914 roku stał z pierwszym szwadronem, który iść na front pod komendą sz. pułkownika Lisa - Kuli. Na pewien czas porzucają go pierwsze oddziały tworzącej się kawalerii Baltyk. Nie zostaje jednak tam długo, wraca do swych kolegów, do swego

†

Aleksander STRZELECKI

major

odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Dziesięciolecia Niepodległości, Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, Pochodzący Polakich Drużyn Strzeleckich i Członek Stowarzyszenia Uczestników Ruchu Niepodległościowego „Zarzewie”

opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 26 lipca 1939 r. przetrwały lat 46 w Otwoku

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Józefa (przy cmentarzu wójkowskim) na Powązkach w dniu 28 lipca br. o godz. 9.30, po czym nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz wójkowy.

Szef, Oficerowie i Urzędnicy Korpusu Kontrolerów

†

Tadeusz ULEYSKI

Inżynier-architekt, Porucznik st. sp., Żoł. Legionów Piłsudskiego, odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Obcy Lwowa i In.

Zginął tragicznie w nurtach Bugu dnia 30 lipca 1939 r. przetrwały lat 44.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Józefa (przy cmentarzu wójkowskim) na Powązkach w dniu 3 sierpnia, w czwartek, o godz. 9 rano, po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz Powązkowski-Wojkowy, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i życzliwych pozostałi w nieutulonym żalu

Żona, siostra, bracia i rodzina

Nr 211

Zestycy publicznych

Zrost zatrudnienia

W pobliżu publiczn. historii, przemysł. przedsiębiorstw, zatrudnienia w przemyśle elektrotechnicznym i wodociągach, a także w innych zakładach, takich jak:

†

Artylerzystów Konnych

o czym zawiadamiają

Oficerowie, Podoficerowie i Szeregowi Artylerii Konnej

Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

†

Tadeusz ULEYSKI

Inżynier-architekt, Porucznik st. sp., Żoł. Legionów Piłsudskiego, odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Obcy Lwowa i In.

Zginął tragicznie w nurtach Bugu dnia 30 lipca 1939 r. przetrwały lat 44.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Józefa (przy cmentarzu wójkowskim) na Powązkach w dniu 3 sierpnia, w czwartek, o godz. 9 rano, po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz Powązkowski-Wojkowy, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i życzliwych pozostałi w nieutulonym żalu

Żona, siostra, bracia i rodzina

Nr 216

Akc.

0-4

abel

raugutta

Z ŻAŁOBNIEJ KARTY

Sp. p. red. Bolesław Hensel

W Warszawie zmarł w wieku lat 70, 1918-przedarł się z Moskwy przez front polsko-bolszewicki, by wstąpić do wojska polskiego jako ochotnik do pułku. W szeregach pułku ułanów zamiejskich przeżył całą kampanię bolszewicką w latach 1918—1920, walczył niemal cały czas na froncie.

Po wyjściu z wojska wstąpił na Politechnikę Warszawską, a następnie na Uniwersytet w Warszawie. W trakcie studiów uniwersyteckich poświęcił się w r. 1924 zawodowi dziennikarskiemu, pracując najpierw w „Kurierze Polskim” i w dzienniku „Epoka”, zaś od czerwca 1929 r. w wydawnictwach Domu Pracy, najpierw jako redaktor „Dzień Dobry”, a od początku 1935 r. jako redaktor „Expressa Porannego”.

Niezłomny w pracy, wiele sił poświęcił organizacji zawodowej — Syndykatury Dziennikarzy Warszawskich, gdzie w ciągu dwu lat ostatnich był wiceprezsem.

Pogrzeb odbędzie się w wtorek dn. 8 bm. o g. 11 na cmentarzu na Powązkach.

†

dyktu Dziennikarzy Warszawskich. Sp. Bolesław Hensel urodził się 27 września 1902 r. w Moskwie. W

†

Tadeusz ULEYSKI

Inżynier-architekt, Porucznik st. sp., Żoł. Legionów Piłsudskiego, odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Obcy Lwowa i In.

Zginął tragicznie w nurtach Bugu dnia 30 lipca 1939 r. przetrwały lat 44.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Józefa (przy cmentarzu wójkowskim) na Powązkach w dniu 3 sierpnia, w czwartek, o godz. 9 rano, po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz Powązkowski-Wojkowy, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i życzliwych pozostałi w nieutulonym żalu

Żona, siostra, bracia i rodzina

zeni do tego warunkami atmosferycznymi, a samolot ich na- i przyjaciółmi na ziemi.

Kadrówki
Nr 218

†
JERZY KOSSOWSKI
pułkownik pilot w st. sp.
Sofiera 3. Armii Polskiej we Francji, odznaczony: orderem Virtuti Militari w II. Krzyżem Walecznych 4-klasowo, Krzyżem Zasługi, Medalem Oznaka Piłota, Krzyżem Kawalerskim Fr. Legii Honorowej, Krzyżem Komendy Orderu Waleczności, medalem i srebrnym odznak pilotów
zmarł w dniu 6 sierpnia 1939 roku w wieku lat 46.
Pogrzeb odbędzie się w Krakowie za cmentarza wojakowym o godzinie 13 w dniu 8 sierpnia r.b., o czym zawiadamiają.
Siostra, brat i rodzzeństwo

Nr 222
CHCE WOJNY
widzi Himlera
AFISZE ŚMIERCI
Nie ma prawie dnia, żeby nie oglądał na murach i parkanach miast i wiosek afiszów ślających groźbę.

†
ANDRZEJ WŁODARKIEWICZ
Kpt. pil.
zmarł w dniu 10.VIII.1939 r. przeżywszy lat 33
Nabrzeżniwo żałobne odbędzie się w Kościele Garnizonowym przy ul. Długiej w dniu 16.VIII br. o godz. 6.30
O czym zawiadamiają
Matka i rodzzeństwo
O dacie pogrzebu nastąpi oddzielne zawiadomienie

†
Konstanty Ścibor MARCHOCKI
ppłk dypl.
zmarł w dniu 10. sierpnia, przeżywszy lat 40
Obraz pogrzebowy odbędzie się w sobotę, dnia 12 bm. o godz. 13 z kaplicy starego cmentarza Garnizonowego w Poznaniu, na który zapraszają pogrzeżeni w głębokim smutku
DOWÓDCA I OFICEROWIE SZTABU

tan L
O Om
Dr. Z.
gans
S. 1
Aiel,
Got
Dyst
dys
dus
Mid
Sow
Gra
dat
G
Dy
ka
Gi
li

Nr 223
koju zakończony
Mazur, trojak i oberek z życiem od

†
NAPOLEON PIOTR RESSAU-ROUSSEAU
Porucznik rezerwy W.P.
Zapewniał, Odznak P.O.W., Żołnierza Polskiej 6 Armii Zbrojnej, Odznak Związku Oficerów Rezerwy i wielu innych Organizacji, Szafi Bezpieczeństwa P.W.P. w Pionkach, Kawaler Krzyża Niepodległości odznaczony odznaczony Krzyżem Waleczności, dwakrotnie Krzyżem Krzyżem Zasługi, Ślaskim Krzyżem za Waleczność, Orłami i wielo innymi odznaczeniami.
opatrzone w Boga dnia 11 sierpnia 1939 roku w Radomiu, przeżywszy lat 39. Wyprowadzenie zwłok z kaplicy kościoła św. Karola Boromeusza na Powązkach. odbędzie się dnia 14-go w poniedziałek o godzinie 3-ciej po południu na cmentarzu Powązkowski, do grobu rodzinnego, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych, pogrzeżeni w głębokim smutku.
Żona, syn, siostry, bracia i rodzina

W dni
mość, że
ny amas
zwrocił
zwoleni
wnoszek

Pod
czego
który
na zisz
kursy

Nr 225
Obraz Wilna w pl
projekt wystawy dawnego
Obraz Wilna w pl...
Kmieci postawili urządzą wystawę obrazów Wilna w pl...

Wymagania...
do nowoczesnych wymogów...
Tereny targowe...
szale lotnicze...
Kil. Międzyrodowych Targach...
Wschodnich ze Lwowa...
2 do 12 września br. (10).

Za spokój duszy tragicznie zmarłego Kierownika Polskiej Wyprawy w Himalaje
†
Inż. Adama KARPIŃSKIEGO
kapitana rez. wojak lotniczych,
kawalera Krzyża Virtuti Militari, odnanzonego Krzyżem Walecznych, Zasługi i innymi, długoletniego pracownika przemysłu lotniczego w Polsce, do czasu wyprawy w Himalaje współpracownika naszych Zakładów.
odprawiona zostanie masa żałobna w dniu 18 sierpnia w kościele Zbawiciela przed wielkim ołtarzem o godz. 10.30 rano.
Państwowe Zakłady Lotnicze

Nr 242
izacje społeczne współdziałają
tele obrony państwa
Zarząd oddziału produkcyjnego...
Wszystkie Związki Zawodowe...
wzywają wszystkich swych członków...

kolony, prowadzonych przez sekcję O-
godów jordanowskich. Dalej amawano
szczegółowo rozgarnianie pracy opie-
kancją nad dziećmi na Śląsku w zwiaz-
ku z obecną sytuacją. Wszystkie ogrody

Dzieci głodne będą dotrywane. W ka-
żdej ogrodzie stworzony będzie przynaj-
mniej lek dla dzieci zagubionych. Poza tym
ogrody jordanowskie zgłaszają się do-
pięki nad dziećmi rozerwistów.

§. † P.

Henryk GACZYŃSKI

kapitan-intendent,
uczestnik walk o Międzygrodzie Pański, odznaczony Medalem Niepodleg-
łości, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem za Waleczność, Medalem Dzielnie-
ści, Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę i in.,
opatrzonej Sw. Sakramentami, po krótkich latach ciężkich cierpie-
niach, zmarł dnia 30 sierpnia 1939 r., po przeżyciu lat 43.
Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kaplicy kościoła św.
Karola Boromeusza (na Powązkach) dnia 2 września, t.j. w sobotę
o godz. 10 i pół rano, po którym nastąpi wyprowadzenie zwłok
na cmentarz miejskowy; do grobu rodzinnego.
Na smutku i obżędy zapraszają krawnych, przyjaciół, kro-
jęców i znajomych, pogrześni w głębokim smutku
żona, dzieci, rodzice, siostry, bracia i rodźna.

Biuro pogrzebowa „IUSTITIA” ul. Nowy Świat 22 m. 100, tel. 5-00-59.

**Opieką duchową w szpitalach łódzkich nad rannymi żoł-
nierzami i ludnością cywilną objął osobiście J.E.Ks. Biskup Sta-
nisław Łukomski. Codziennie udaje się on do szpitali, udzielając
cierpiącym pociechy i pomocy. Katolickie stowarzyszenie „Caritas”
sprawuje opiekę nad ludnością cywilną, przybyłą z nadgr-
anicznych miejscowości.**

Sp. kpr. **Feliks Drażyński**

pierwsza ofiara batalionu ochotniczego

Stolica odda dziś bald śmiertelny szczyłkom pierwszej o-
fiary batalionu ochotniczego Warszawy.
Podczas gaszenia jednego z licznych pożarów w dzielnicy
połudnocnej w dn. 13 bm., zginął na powieszonym posterunku Fel-
iks Drażyński, kpr. batalionu ochotniczego Warszawy.
Zmarły był lat 30. Z zawodu był fryzjerem. Wzrost prac-
niał przy ul. Mokotowskiej 55.
Pogrzeb sp. kpr. Feliksa Drażyńskiego odbędzie się na koszt
miasta dnia 10 z koszar batalionu.
Cała Warszawa w najgłębszym żalu i holdzie żegna swego
wiernego syna.

Nr 262

**deklaracja premiera Chamberlaina
celach wojny z Niemcami**

ONDY, 20.9 — Reuter donosi: W dzisiejszej
złożonej w odpowiedzi na mowę Hill-
Chamberlaina powiedział m. in., co następuje:
kancelerza Rzeszy nie zmieniła w niczym ist-
sytuacji, nie wystarczy bowiem twierdzić, iż woj-

§. † P.

Tadeusz GRABOWSKI

pamiętnik W. P.
urodzony w 1909 r. zginął w dniu 18 września 1939 r.
walczą w szeregach Obrony Warszawy.
O bohaterskiej śmierci tego wzorowego oficera, pracownika i kolegi zawiadamia
Zarząd Główny
Zrzeszenia Pracowników Funduszu Pracy

Przeczytaj gazetę i daj żołnierzowi

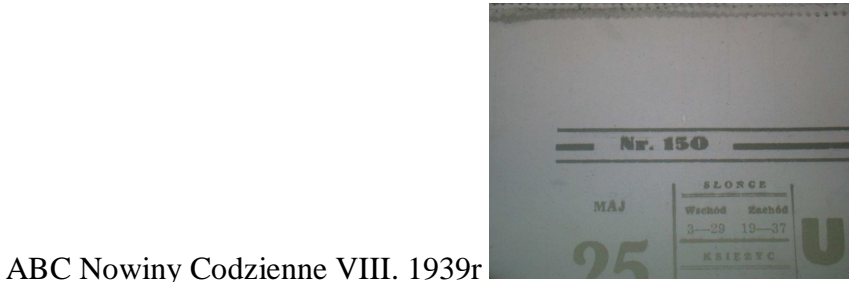
§. † P.

**Kazimierz Gustaw Aureliusz
STRZELECKI**

kapitan, dowódca bat. artylerii konnej,
odznaczony Krzyżem Walecznych i innymi, poległ
śmiercią żołnierza w obronie Warszawy, dn. 10.X.1939 r.

Oficerowie, podoficerowie i kanonierzy
baterii

Przeczytaj gazetę

Zmarł prof. Al. Brueckner
znakomity historyk literatury polskiej

BERLIN, 24. 5. Dziś, dnia 24
b. m., o godz. 8.15 zmarł prof.
Brueckner, jeden z najznakomitych
historyków literatury i kultury
polskiej i słowiańskiej, b.
profesor filologii słowiańskiej na
niwersytecie berlińskim.
Urodzony w r. 1856 w Tarnopolu
s. p. Aleksander Brueckner stworzył
epokę w dziejach nauki polskiej. Ba-
dacz o niezwykłym temperamencie,
świetny stylista i wielce zasłużony
pedagog, wychował kilka pokoleń fi-
lologów, autor zarysu „Dziejów Lite-
ratury Polskiej” i jedynej w języku
polskim „Historii Literatury Rosyj-
skiej” (oba te dzieła w kilku opraco-
waniach wydał po polsku i po nie-
miecku), odkrywca najdawniejszego
pomnika prozy polskiej t. zw. „Kazan
Świętokrzyskich” oraz całego szeregu
zabytków rękopiśmiennych średnio-
wiecznego polskiego, którego był znako-
mitym znawcą. Autor największej mo-
nografii o Reju (1896), wielu studiów
o różniewiczach polskich. Szczególnie
umilował Wacława Potockiego i w o-
gole wiek XVII-ty, którego znaczenie
w literaturze polskiej pierwszy uwy-
datnił. Poza obilnym szeregim więk-
szych dzieł ogłosił mnóstwo studiów
i artykułów zawsze pełnych oryginal-
nych spostrzeżeń i świeżych poglą-
dów. Wśród jego prac wybitne miej-
sce zajmują badania językowe, był
też autorem monografii o dziejach
języka polskiego (1928). Syntezą zna-
czącej części jego prac, są dzieje kul-
tury polskiej.
Bibliografic jego prac drukowanych
opracował Wł. T. Wisłocki w Stu-
diach Staropolskich (Księga ku czci
Al. Bruecknera, Kraków 1928).
S. p. prof. A. Brueckner był człon-
kiem Pol. Ak. Umiej., Tow. Przyjaciół
Nauk w Poznaniu, Tow. Nauk War-
szawskiego, Tow. Nauk w Wilnie,
oraz szeregu akademii, towarzystw
naukowych zagranicznych.

Zgon zasłużonego działacza

W tych dniach zmarł nagle sekretarz generalny Zw. Sokółstwa Polskiego, Franciszek Przedziecki.

Zmarły był przez 33 lata członkiem Sokola, oddając organizacji doświadczenie usługi w swojej działalności.

Bank litewski

Zgon znakomitego skrzypka s. p. prof. Wacław Kochański

Przybył do Paryża z Havru Ignacy Paderewski, który po pobycie w Stanach Zjednoczonych powraca do swojej siedziby w Morges. W czasie podróży, która odbył na pokładzie „Normandie” Ignacy Paderewski udzielił krótkiego wywiadu, któremu oświadczył, powołując się na swoją pierwszą opinię wypowiedzianą po przemówieniu ministra Becka, iż minister Beck wyraża dziś uczucia i nastroje całego narodu polskiego.

Zgon znakomitego skrzypka s. p. prof. Wacław Kochański

Przenosi się do Pragi, gdzie studiuje u prof. Szeffczyka.

W roku 1923 obejmuje wyższą klasę gry skrzypcowej w konserwatorium muzycznym w Warszawie, gdzie przez długi czas piastuje godność prorektora.

s. p. Wacław Kochański był wielkim przyjacielem i oddanym opiekunem młodzieży - uczniów Konserwatorium.

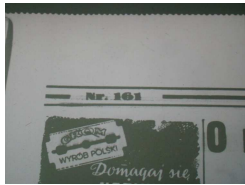
Ogień strawił całe miasto

32 osoby zginęły w płomieniach

dodzie do zwolnienia

wej konferencji

spraw pszenicy?

ZA SPOKÓJ DUSZY

s. p.

LEONA RYMARZA

magistra praw, podporucznika rez. wojsk polskich, chorąża O. W. P., b. drużynowego plek węgry barackiej km. gen. Józefa Bema w Jaśle obchodzi się dnia 12 b. m. we środę o g. 9 rano przed wielkim otóżem w kościele św. Anny nabożeństwo żałobne na które zapraszają

PRZYJACIELE

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY

Warszawa

R. 5:1939 lipiec-sierpień nr 279-280.

46 x 31 cm

brak: nr. 235 (1,7-8)

W 10 rocznicę zgonu Jacka Malczewskiego

10 rocznicę zgonu Jacka Malczewskiego Krakowskie T-wo Przyjaciół Sztuki Pięknych urządza wystawę zbiorową dzieł tego wielkiego artysty. W związku z tym dyrekcja Towarzystwa zwraca się do właścicieli obrazów Jacka Malczewskiego o wypożyczenie ich na czas wystawy i prosi o nadysłanie zgłoszeń do kancelarii T-wa, pl. Szczepański 4. Otwarcie wystawy nastąpi 5 lipca.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY

WARSZAWA

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY

WARSZAWA

R. 5:1939 lipiec-sierpień nr 279-280.

46 x 31 cm

brak: nr. 235 (1,7-8)

Dn. 9 sierpnia b. r. jako w dzień imienin s. p. ROMANA DMOWSKIEGO

odbędzie się nabożeństwo żałobne w Kościele parafialnym w Drozdowie o godzinie 10¹⁵ rano o czym zawiadamiamy

Mieczysławstwo Niklewiczowie z dziećmi

ABC Nowiny Codzienne VIII. 1939r

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY

WARSZAWA

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY

WARSZAWA

R. 5:1939 lipiec-sierpień nr 279-280.

46 x 31 cm

brak: nr. 235 (1,7-8)

Z ostatniej chwili

Zgon Romana Dmowskiego

W poniedziałek o godzinie 1 w nocy zmarł w majątku drozdowski Roman Dmowski s. p. zmarł przebijając na wsi. Zachorował na zapalenie płuc. W sobotę w stanie zdrowia chorego nastąpiła poprawa, która obudziła nadzieję utrzymania go przy życiu. W poniedziałek jednak nastąpił zgon.

NIE MOGĄC Z POWODÓW TECHNICZNYCH W BIEŻĄCYM NUMERZE POSWIECILI MIĘSCA OMIOWIENIU ROLI S. P. ROMANA DMOWSKIEGO W DZIEJACH POLSKI. REDAKCJA SKŁADA JEDYNIEM HOLD WIELKIM ZASŁUGOM ZMARLEGO.

REDAKCJA: Warszawa Al. Niepodległości 151. Telefon: 660-62 teleks: 660-56 (teletypy).
 ADRESATY: Warszawa, Nowy Jerozolimski 10 m 1 - 2 (dla Działu Zarządu i Działu Ogłoszeń) tel. 224-40 i Kierownictwo
 Działu Korespondencji, ul. 20 St. Kłosa, Warszawa, tel. 22-20. Księgarnia: Warszawa, ul. 20 St. Kłosa, Warszawa, tel. 22-20.
 PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103, tel. 111-64. Biuro czynne w godz. 10-12, 15-18. Poznań, 27 Grudnia 1, Włocławek, Czerwony 2, 120. Kalisz, Różnicza 4, tel. 477. Katowice, ul. Starowojacka 2.
 PRENUMERATA: Warszawa, ul. Niepodległości 151, tel. 660-62.

ABC

Nr. 4 Rok XIV

WARSZAWA

ŚRODA

4 stycznia

Cena 10 Gr.

Wydanie 8-9

ODZIENNE

Zwłoki ś. p. Romana Dmowskiego spoczną w Warszawie na Bródnie

Jak już donosiłmy pierwsze uroczystości żałobne po zgonie ś. p. Romana Dmowskiego, odbyły się w najbliższym Drodziewie koło Łomży, gdzie Zmarły został się z tym światem. Zgodnie z jego życzeniem zwłoki Romana Dmowskiego złożone zostały w prostej, metalowej trumnie bez żadnych ozdób. U wejścia umieszczono wizerunek Najświę. Serca Jezusowego i przed trumną napis: „Przy trumnie Zmarłego pełnia i wartości znaków Stronictwa Narodowego w Łomży”.

POGRZEB W WARSZAWIE

We wtorek po południu zwłoki ś. p. Romana Dmowskiego przewożone zostały z dworu w Drodziewie do kościoła parafialnego, gdzie we środę odbywano uroczystości ciche nabożeństwo żałobne, po czym nastąpiło przewiezienie zwłok do katedry w Łomży. We czwartek uroczyste nabożeństwo żałobne w katedrze łomżyńskiej odprawił J. E. ks. biskup Łukomski.

O godz. 14-ej zwłoki ś. p. Romana Dmowskiego zostaną przewożone w uroczystym pochodzie na dworzec kolejowy, a następnie przewiozione pociągiem do Warszawy, gdzie odbędzie się pogrzeb, którego sekwencje Zmarłego przy-

jęta ś. p. Romanowi Dmowskiemu. Zawiązek napływają do rodziny Zmarłego i do Zarządu Głównego Stronictwa Narodowego depesze kondolencyjne.

DEPEZJE

Medya i innymi grono działaczy narodowo - politycznych wysłało depesze treści następującej: Państwo Niekłkiewiczów Drodziewo - Łomża.

Prośbę do głóh inberdy Władysława Polaka i Wychowawcy Narodu nasi głóhby odd Cienos Zmarłego składał:

Brodawski, Czarlowski, Czerwiński, Dłubicki, Głuchowski, Goerne, Heinrich, Hornowicz, Jodłowski, Jodłowski, Kempki, Kowalewski, Kowalski, Kuszyński, Mardynowski, Martini, Myszczyński, Nowicki, Pielakowski,

Przystrasi, Potarzycki, Sylwestrowicz, Tordleben, Włosek.

Fuzym redakcja „ABC” wysłała następującą depeszę:

Wielmożna Pani Niekłkiewiczowa, Łomża — Drodziewo. Prośbę do głóh inberdy Władysława Polaka składał: wyrazy czci i lędy — Redakcja „ABC”.

Depesze kondolencyjne wysłał: prezes Stronictwa Ludowego Ralaj, prezes Zarządu Głównego Stronictwa Pracy Popiel, Zygmunst, Władysławski, Józef, KAT” i prezes Kaczyński, Kaczimowa Bartoszewiczowa, gen. Zarząd Żeligowski, Cyryl Białobliki b. prezydent Poznania, óbcny komitarski, czyny prezydent Poznania inż. Rucze, Front Narodowy i Ciałiska i prezydium Zw. Dziennikarzy, R. Pozański, Łódź, Śląsk i Opoczno.

P. Klub Sprawodawców Parlamentarnych i wiele innych organizacji, instytucji i osób prywatnych.

ZALOBA W STRONICTWIE NARODOWYM

Komitet Główny S. N. uchwałił życzliwy godziwą żalobę dla wszystkich członków Stronictwa oraz wywieszenie flag we wszystkich lokalach i w wybitniejszych członków aż na cały czas trwania pogrzebu.

Na uroczystości pogrzebowe przybędzie do stolicy szereg pociągów specjalnych. M. innymi pociągami zapowiadają Łów, Kraków, Poznań, Łódź, Śląsk i Opoczno.

Syria grozi Francji zawarciem przymierza z jej wrogami

Manifest Stronictwa Wolności

STAMBUL, 3. 1. Jak donoszą z Bejrutu, przewodniczący syryjskiego stronictwa wolności, Adm., ogłosił manifest pod adresem Francji, w którym oświadcza, że

Syria posiada tysiące młodych ludzi, gotowych poświęcić szanę i wolność.

„Radzimy podjąć traktat, nim my go sami podrzemy”.

Manifest kończy się żądaniem

Manifest kończy się żądaniem

Manifest kończy się żądaniem

Manifest Stronictwa W

STAMBUL, 3. 1. Jak donoszą z Bejrutu, przewodniczący syryjskiego stronictwa wolności, Adm., ogłosił manifest pod adresem Francji, w którym oświadcza, że dotychczasowa polityka Francji w stosunku do Syrii musi być zmieniona tak samo, jak Syria widzi się zmuszoną zmienić swą politykę wobec Francji.

„Syria twierdzi manifest — nie zależe dłużej ani intryg politycznych, ani panowania obcego. Francja nie powinna doprowadzić Syrii do rozpaczki, gdyż w przeciwnym razie smutni ją do przymierza z wrogami Francji”.

ODROCZENIE PAKLAMENTU

STAMBUL, 3. 1. Jak donosi Damaskus, parlament Syrii odroczone na jeden miesiąc cyryja ta tłumaczy się jako izby ponownego zbadania cji politycznej Syrii po pi dnie do kraju nowego wysła komisarza francuskiego Pu

ZANIEPOKOJEN W PARYŻU

PARYZ, 3. 1. Francuski polityczny zaniepokojona i agitacja antyfrancuska, donęła w Syrii. Podkreśla że rząd syryjski nie może opracowanie nowego francusko - syryjskiego, dzie którego Syria ponosi pod kontrolą policyjną i wu Francji.

WROGA AGITA „Excelior” uznaje po

Powódź w Kolonii

KOLONIA, 3. 1. Nęsta odwilż połączona z uporkczywym drobnym deszczem spowodowała na przedmieściach Kolonii powódź. Ulic miasta oraz piwnice zalane są w niektórych miejscach wodą, której poziom wynosi około 2-ch metrów.

Złóż ofiarę na F. O. M.

Mamy już za sobą pierwszy okres wyborów do samorządów.

ODMOWA KSIĘDZA PRYMASA

Fuzaliskow wyznaczone przyjął pochowania ś. p. Romana Dmowskiego w Katedrze Pomorskiej. W tym celu do Poznania udała się delegacja przyjaźni Zmarłego. Na skutek jednak odmowy J. E. ks. Prymasa Hłonda postanowiono, że uroczysty pogrzeb ś. p. Zmarłego odbędzie się w sobotę w Warszawie, na cmentarzu Bródnowskim.

CZARNA CHORAGIEW NA UNIWERSYTECIE POZNAŃSKIM

W Poznaniu na wieść o śmierci ś. p. Romana Dmowskiego wywieziono na gmachu Uniwersytetu poznańskiego żałobne flagi, ponieważ ś. p. Roman Dmowski był doktorem honoris causa tego Uniwersytetu. Tymczasowy prezydent m. Poznania wysłał na ręce p. Niekłkiewiczowej depeszę kondolencyjną dla rodziny Zmarłego, jako pierwszego laureata nagrody literackiej m. Poznania.

Drobne opady

We wszystkich miastach prowincjonalnych całej Polski odbyły się uroczyste akademie poświęco-

Wszystkie akademie poświęco-

Wszystkie akademie poświęco-

GRYPY?
ASPIRIN

Monopartii nie będą odzwidzczone nowe

Redakcja „ABC” wyraża wszystkich sympatyków idei narodowo-rynkowej do honorowego udziału w nabożeństwie żałobnym za duszę

ROMANA DMOWSKIEGO

które odbędzie się dziś, t. j. w sobotę o godzinie 11-ej w katedrze oraz w uroczystości złożenia Zwłok na cmentarzu Brudnowskim

Nr. 7 Rok XIV
WARSZAWA
SOBOTA
7 stycznia,
1938 R.
Cena 10 Gr.
Wydanie B-H

Prób

Miejskich, odbywały hasłami odzyszenia

Ludność stolicy złożyła

Hold Romanowi Dmowskiemu

Dzisiaj odprowadzanie Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek

Od samego rana w placówce kapłan przy katedrze św. Józefa, gdzie złożone zostały tymczasowo zwłoki śp. Romana Dmowskiego. Skromna kaplica została pięknie udekorowana kwiatami, zielonką, oraz sztandarami i proporcjami różnych organizacji społecznych. Spoczywając na katafalku ze zwłokami Wielkiego Polaka trumna spoczyla była flagami o barwach narodowych. Wokół trumny ustawiono około 100 proporcji i sztandarów. Już we wczesnych godzinach rannych do kaplicy napływały zaczęły liczne rzesze Polaków. W ciągu całego dnia przewidywano, że tłumy tłumy mieszkańców stolicy oraz tych, którzy przybyli do Warszawy z najbliższych okolic, jak Raczyński, aby oddać hołd Zmarzemu. Ogółem wokoło trumny przewidywano się około kilkadziesiąt tysięcy osób.

Sezon wyścigowy w Zakopanem

22 dni programowych

Jutro to jest w niedziela w stolicy zimowej Polaki nastąpi otwarcie zimowego sezonu wyścigowego. Program przewiduje 18 dni wyścigowych. Postronnie przewidziane jest cztery dni dodatkowe. Wyścigi odbywać się będą w środę, sobotę i niedzielę.

Obecnie na torze znajduje się około 100 koni. Lecz ich jednak wzmógł, gdyż niektóre małe powściągliwiec cichej zjadł ze swym materiałem w pierwszych dniach sezonu. W każdym bądź razie maksymalna ilość koni nie przekroczy 150 sztuk.

Codziennie odbywać się będzie gonitwy. Nagrody dotowane po 500, 600, 700 i 800 zł. Imienno 1000 zł., a najniższe na 100 zł. w zakopianie. Der-

ABC NIEDZIELA 8 stycznia 1935 r. Cena 10 Gr.

Ostatnia droga Romana Dmowskiego

Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich

W dniu ostatnich dni podałoby do Warszawy losy pogrzebu Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

Dziś w Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

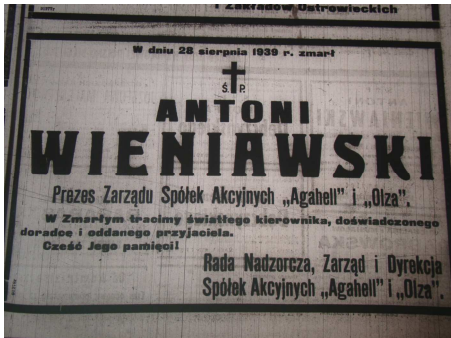
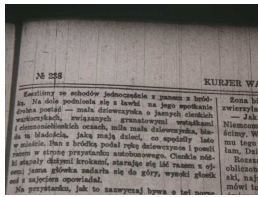
W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

W Warszawie odbył się pogrzeb Wielkiego Polaka. Wielotysięczne tłumy odprowadziły Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek na cmentarz ubogich.

Źródła:

Czas sierpień 1939r.

Express Poranny sierpień 1939r.

Kurier Warszawski sierpień 1939r.

Maty Dziennik 5 groszy sierpień 1939r.

Polska Zbrojna sierpień 1939r.

Warszawski Dziennik Narodowy sierpień 1939r.

Polska Zbrojna sierpień 1939r